

NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM HÌNH THÁI, VẬT HẬU VÀ HẠT GIỐNG BA LA MÍT (*Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton) TẠI LÀO CAI VÀ YÊN BÁI

Vũ Văn Định, Nguyễn Quốc Thống, Nguyễn Thị Loan

Trung tâm Nghiên cứu Bảo vệ rừng

Từ khóa: Ba la mít, đặc điểm vật hậu, hạt

TÓM TẮT

Ba la mít (*Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton) thuộc họ Dâu tằm (Moraceae), là loài cây bản địa đa tác dụng có giá trị kinh tế cao, sinh trưởng nhanh. Gỗ Ba la mít nặng, cứng, bền, có đặc tính cơ lý tốt, ít bị mối mọt, gỗ dùng để đóng đồ nội thất cao cấp, đồ gia dụng. Kết quả nghiên cứu đặc điểm hình thái, vật hậu và hạt giống Ba la mít tại Lào Cai và Yên Bái cho thấy: Ba la mít là cây gỗ lớn, trong điều kiện tự nhiên cây có thể cao từ 15 - 30 m, đường kính ngang ngực đạt 40 - 50 cm (thậm chí có những cây đường kính lên đến hơn 1 m), thân cây hình trụ, thẳng, chiều cao dưới cành lớn; Ba la mít là cây rụng lá không hoàn toàn, quá trình rụng lá thường kéo dài từ 46 đến 50 ngày; Pha chồi và lá non kéo dài từ tháng 2 - tháng 4 hàng năm; Giai đoạn phát triển từ khi ra hoa đến khi quả chín thường kéo dài từ tháng 4 đến tháng 8, quả thường chín rộ từ 15/7 - 15/8, hạt có kích thước chiều rộng từ 0,2 - 0,6 cm, dài từ 0,6 - 1,1 cm, hạt khi khô có màu xám bạc. Khối lượng hạt dao động từ 582,3 - 622,7 g/1.000 hạt, tỷ lệ hạt chắc đạt từ 84,3 - 86,5%, hạt đạt tỷ lệ nảy mầm cao nhất (86,3%) trên giá thể cát đen.

Study on morphological, phenology and seed characteristics of *Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton in Yen Bai and Lao Cai provinces

Keywords: *Artocarpus chama* Buchanan-Hamilton, phenology, seed

Artocarpus chama Buchanan-Hamilton belongs to the Moraceae family, is a multi-purpose indigenous tree with high economic value and fast growth. The wood is heavy, hard, durable, has good physical and mechanical properties, is not subject to termites, wood used to make high-class furniture and household appliances. The results of research on the morphological, phenology and seed characteristics show that: This is a large tree, it can reach to 15 - 30 m high and 40 - 50 cm diameter at breast height (there are even trees up to more than 1 m) in natural conditions; the trunk is cylindrical, straight, height under branches is large; This is an incomplete deciduous tree, the deciduous process usually lasts from 46 to 50 days; The phase of buds and young leaves lasts from February to April every year; Development stage from flowering to fruit ripening usually lasts from April to August, the maximum amount of ripe fruit is usually from about mid-July to mid-August, the width of the seeds is 0.2 - 0.6 cm, the length of the seeds is 0.6 - 1.1 cm, seeds when dried are silver-gray. The seed volume ranges from 582.3 - 622.7 g/1,000 seeds, the percentage of firm seeds is from 84.3 - 86.5% and seed has the highest germination rate (86.3%) on the substrate of black sand.